

پایش بخش حقیقی اقتصاد ایران: بر آورد تولید ناخالص داخلی ماهانه (اسفندماه ۱۴۰۳)

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۲۰۶۷۱

کد موضوعی: ۲۲۰

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: پایش بخش حقیقی اقتصاد ایران: برآورد تولید ناخالص داخلی ماهانه (اسفندماه ۱۴۰۳)

نام دفتر: مطالعات اقتصادی (گروه اقتصاد کلان و مدل‌سازی)

نوع گزارش: طرح/ لایحه ، راهبردی ، نظارتی ، پیش نویس قانونی

مدیر مطالعه: محمدرضا عبداللهی

تهیه و تدوین کنندگان: عالیه ناظمی، علیرضا آذربایجانی

ناظر علمی: سیدمهدی بنی‌طبا

صفحه آرا: منیره حاجی محمدی

واژه‌های کلیدی:

۱. تولید ناخالص داخلی ایران
۲. تولید ناخالص داخلی بخش کشاورزی
۳. تولید ناخالص داخلی بخش نفت خام و گاز طبیعی
۴. تولید ناخالص داخلی گروه صنایع و معادن
۵. تولید ناخالص داخلی گروه خدمات

تاریخ شروع مطالعه: ۱۴۰۳/۱۲/۰۱

تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۲/۱۳

به نام خدا

فهرست مطالب

۱	چکیده
۲	خلاصه مدیریتی
۳	۱. مقدمه
۴	۲. تولید ناخالص داخلی
۶	۳. بخش کشاورزی
۶	۴. بخش نفت خام و گاز طبیعی
۷	۵. گروه صنایع و معادن
۸	۶. گروه خدمات
۸	۷. جمع بندی
۱۰	۸. پیوست
۱۰	منابع و مأخذ

فهرست جدول

۳	جدول ۱. مقایسه رشد فصل پاییز بانک مرکزی و مرکز پژوهش‌ها
۹	جدول ۲. رشد ارزش افزوده به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی (۱۴۰۰=۱۰۰)
۱۰	جدول ۱ پیوست. مقایسه رشد فصلی با سال پایه مختلف

فهرست شکل‌ها

۴	شکل ۱. نمودار رشد تولید ناخالص داخلی ماهانه (۱۴۰۰=۱۰۰)
۵	شکل ۲. نمودار رشد تولید ناخالص داخلی بدون نفت ماهانه (۱۴۰۰=۱۰۰)
۵	شکل ۳. نمودار سهم بخش‌های اقتصادی از رشد اقتصادی اسفندماه ۱۴۰۳ (۱۴۰۰=۱۰۰)
۶	شکل ۴. نمودار رشد ارزش افزوده ماهانه بخش کشاورزی (۱۴۰۰=۱۰۰)
۷	شکل ۵. نمودار رشد ارزش افزوده ماهانه بخش نفت خام و گاز طبیعی (۱۴۰۰=۱۰۰)
۷	شکل ۶. نمودار رشد ارزش افزوده ماهانه گروه صنایع و معادن (۱۴۰۰=۱۰۰)
۸	شکل ۷. نمودار رشد ارزش افزوده ماهانه بخش خدمات (۱۴۰۰=۱۰۰)
۹	شکل ۸. نمودار رشد تولید ناخالص داخلی سالانه (۱۴۰۰=۱۰۰)

پایش بخش حقیقی اقتصاد ایران:
برآورد تولید ناخالص داخلی ماهانه (اسفندماه ۱۴۰۳)

چکیده

داشتن تصویری بهنگام و قابل اعتماد از تحولات تولید ناخالص داخلی کشور، می‌تواند به‌طور موثر به بهبود سیاستگذاری و پایش دقیق‌تر اقتصاد کلان کمک کند. با توجه به تاخیر مراجع آماری در این حوزه و درخواست‌های مکرر نمایندگان مجلس شورای اسلامی برای رفع این کاستی و ارائه تصویری بهنگام‌تر از رشد اقتصادی، مرکز پژوهش‌های مجلس تلاش کرده است که زیر ساختی محاسباتی فراهم کند تا بر اساس آن رشد اقتصادی کشور با تواتر ماهانه و در سریع‌ترین زمان ممکن، برآورد و ارائه شود.

طبق آخرین آمار بانک مرکزی در فصل پاییز سال ۱۴۰۳، تولید ناخالص داخلی کشور نسبت به فصل مشابه سال قبل، با نفت و بدون نفت به ترتیب ۳/۶ و ۳/۹ درصد رشد داشته است.

طبق محاسبات مرکز پژوهش‌ها، رشد اقتصادی کشور در اسفند سال ۱۴۰۳ نسبت به ماه مشابه سال قبل، ۳/۶ درصد و رشد اقتصادی بدون نفت نیز ۴/۲ درصد برآورد می‌شود. نتایج برآوردهای این مرکز نشان می‌دهد در اسفند ۱۴۰۳، نسبت به ماه مشابه سال قبل، ارزش افزوده بخش «کشاورزی» رشد ۴/۶ درصدی، بخش «نفت خام و گاز طبیعی» رشد منفی ۳/۸ درصدی، گروه «صنایع و معادن» رشد ۳/۱ درصدی و گروه «خدمات» رشد ۵/۱ درصدی را ثبت کرده‌اند.

همچنین بر اساس برآوردهای این مرکز از رشد ماه‌های دی تا اسفند، در فصل زمستان سال ۱۴۰۳ نسبت به فصل مشابه سال قبل، رشد اقتصادی کشور ۱/۸ درصد و رشد بدون نفت ۱/۹ درصد برآورد می‌شود. به همین ترتیب، با در نظر گرفتن رشد نه‌ماهه بانک مرکزی و نتایج رشد فصل زمستان مرکز پژوهش‌ها، رشد اقتصادی کشور در سال ۱۴۰۳ نسبت به سال ۱۴۰۲ معادل ۲/۸ درصد و رشد بدون نفت ۲/۷ درصد برآورد می‌گردد. رقم مذکور حدود ۲ واحد درصد از رشد محقق شده سال‌های ۱۳۹۹ تا ۱۴۰۲ (متوسط ۴/۷ درصد) کمتر بوده است. روند نزولی رشد موضوعی است که این مرکز در گزارش‌های پیشین خود نیز نسبت به آن هشدار داده است.

خلاصه مدیریتی

بیان / شرح مسئله

داشتن تصویری بهنگام و قابل اعتماد از وضعیت بخش حقیقی اقتصاد در تصمیم‌گیری‌های اقتصادی بسیار با اهمیت است. با این حال، مشابه اکثر کشورهای دنیا، در ایران نیز اولین برآوردها از رشد اقتصادی هر فصل حداقل سه ماه پس از پایان آن فصل منتشر می‌شود. برای نمونه، مراجع آماری کشور، آمارهای رشد اقتصادی پاییز سال ۱۴۰۳ را در پایان فصل زمستان منتشر کرده اند. در راستای کاهش این تأخیر و دستیابی به آمارهایی بهنگام‌تر، مرکز پژوهش‌های مجلس تلاش کرده است در چارچوب حساب‌های ملی ماهانه با استفاده از داده‌های ماهانه در دسترس، رشد اقتصادی و رشد ارزش افزوده فعالیت‌های عمده اقتصادی برای هر ماه را برآورد و منتشر کند تا امکان واکنش‌های بهنگام سیاست‌گذاری نسبت به تغییر روندهای بخش حقیقی اقتصاد، فراهم شود.

نقطه‌نظرات / یافته‌های کلیدی

طبق محاسبات مرکز پژوهش‌ها، در اسفندماه ۱۴۰۳ رشد اقتصادی کشور ۳/۶ درصد و رشد اقتصادی بدون نفت نیز ۴/۲ درصد برآورد می‌شود. همچنین بر اساس برآوردهای این مرکز از رشد ماه‌های دی تا اسفند، در فصل زمستان سال ۱۴۰۳ نسبت به فصل مشابه سال قبل، رشد اقتصادی کشور ۱/۸ درصد و رشد بدون نفت ۱/۹ درصد برآورد می‌شود.

با در نظر گرفتن رشد نه‌ماهه بانک مرکزی و نتایج رشد فصل زمستان مرکز پژوهش‌ها، رشد اقتصادی کشور در سال ۱۴۰۳ نسبت به سال ۱۴۰۲ معادل ۲/۸ درصد و رشد بدون نفت ۲/۷ درصد برآورد می‌گردد. رقم مذکور حدود ۲ واحد درصد از رشد محقق شده سال‌های ۱۳۹۹ تا ۱۴۰۲ (متوسط ۴/۷ درصد) کمتر بوده است. روند نزولی رشد موضوعی است که این مرکز در گزارش‌های پیشین خود نیز نسبت به آن هشدار داده است. [۱]

طبق محاسبات مرکز پژوهش‌ها، ارزش افزوده گروه کشاورزی در اسفند ۱۴۰۳ نسبت به ماه مشابه سال قبل ۴/۶ درصد رشد داشته است. برآوردهای انجام شده در این زمینه با توجه به آمارهای پایه دریافتی از وزارت جهاد کشاورزی حاکی از افزایش تولید محصولات اصلی زراعی و محصولات دامی در اسفندماه است. طبق محاسبات مرکز پژوهش‌ها، ارزش افزوده بخش نفت خام و گاز طبیعی در اسفند ۱۴۰۳ نسبت به ماه مشابه سال قبل رشد منفی ۳/۸ درصدی داشته است.

طبق محاسبات مرکز پژوهش‌ها، ارزش افزوده گروه صنایع و معادن در اسفند ۱۴۰۳ نسبت به ماه مشابه سال قبل رشد ۳/۱ درصدی داشته است که افزایش آن نسبت به بهمن‌ماه عمدتاً ناشی از افزایش شاخص تولید صنایع بورسی در اسفندماه ۱۴۰۳ و افزایش شاخص فروش نهاده‌های ساختمانی بورسی است.

طبق محاسبات مرکز پژوهش‌ها، ارزش افزوده گروه خدمات در اسفند ۱۴۰۳ نسبت به ماه مشابه سال قبل رشد ۵/۱ درصدی داشته است. در اسفند ماه بخش خدمات تحت تأثیر رشد بخش‌های اصلی از جمله بخش‌های «عمده‌فروشی و خرده‌فروشی»، «اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی» و «فعالیت‌های مالی و بیمه» بوده است.

۱. مقدمه

داشتن تصویری بهنگام و قابل اعتماد از تحولات تولید ناخالص داخلی کشور، می‌تواند به‌طور موثر به بهبود سیاست‌گذاری و پایش دقیق‌تر اقتصاد کلان کمک کند. باین‌حال در ایران مشابه اکثر کشورهای دنیا اولین برآوردها از رشد اقتصادی فصل مدنظر، حداقل سه ماه پس از پایان فصل مذکور منتشر می‌شود. برای رفع این چالش در ادبیات اقتصاد کلان چارچوب‌هایی برای برآورد رشد اقتصادی ماهانه ارائه شده است. در این چارچوب‌ها سعی می‌شود تا با استفاده از داده‌هایی که به‌صورت بهنگام و با تواتر زیاد (غالباً ماهانه) در دسترس هستند، رشد اقتصادی کشور در سریع‌ترین زمان ممکن برآورد شود. در این راستا، با استفاده از حداکثر داده‌های ماهانه در دسترس و استفاده از چارچوب حساب‌های ملی ماهانه، ارزش افزوده فعالیت‌های عمده اقتصادی و رشد اقتصادی ماهانه با حداقل تاخیر برآورد می‌شود. گزارش حاضر، نهمین گزارش ماهانه «برآورد تولید ناخالص داخلی» است و این امکان را فراهم خواهد کرد که در هر ماه بتوان تصویری بهنگام از وضعیت بخش حقیقی اقتصاد ایران ارائه کرد و رشد اقتصادی هر ماه، قبل از انتشار آمارهای بانک مرکزی و مرکز آمار ایران برآورد خواهد شد.

مقایسه رشد محاسبه شده توسط مرکز پژوهش‌ها [۲] و بانک مرکزی در فصل پاییز ۱۴۰۳ نشان دهنده دقت بالای روش مرکز پژوهش‌ها می‌باشد. همانطور که در جدول ۱ نشان داده شده است، رشد «تولید ناخالص داخلی» و «تولید ناخالص داخلی بدون نفت» با تفاوت اندکی برآورد شده‌اند.

جدول ۱. مقایسه رشد فصل پاییز بانک مرکزی و مرکز پژوهش‌ها

پاییز ۱۴۰۳		رشد بخش
بانک مرکزی	مرکز پژوهش‌های مجلس	
۳/۶	۳/۳	تولید ناخالص داخلی
۳/۹	۳/۳	تولید ناخالص داخلی (بدون نفت)

مآخذ: آمار فصلی بانک مرکزی و رشد فصلی مرکز پژوهش‌ها براساس محاسبات تحقیق.

لازم به توضیح است آمار رشد ارائه شده در این گزارش براساس حساب‌های ملی بانک مرکزی به قیمت‌های ثابت سال پایه ۱۴۰۰ محاسبه شده است. بررسی رشد فصول بهار، تابستان و پاییز ۱۴۰۳ براساس وزن حساب‌های ملی به قیمت‌های ثابت سال پایه ۱۳۹۵ و ۱۴۰۰ نشان می‌دهد تغییر سال پایه نتایج رشد کل و بخش‌های اصلی را به صورت جدی تحت تأثیر قرار نداده است.^۱

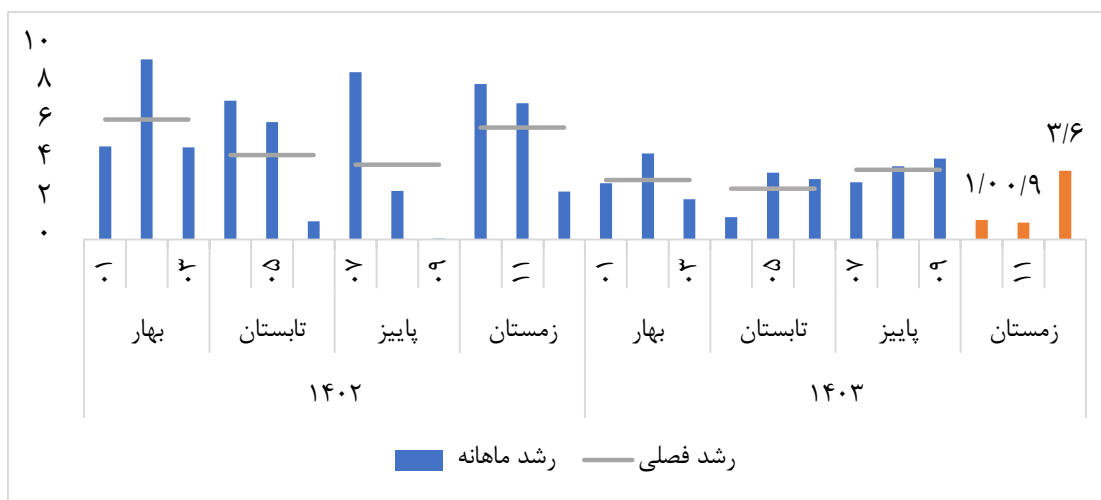
۱. برای اطلاعات بیشتر از نحوه محاسبه و نتایج رشد به پیوست مراجعه شود.

برای کسب اطلاعات بیشتر در خصوص روش‌شناسی و تفصیل داده‌های استفاده شده به گزارش «چارچوبی برای کنون‌بینی بخش حقیقی اقتصاد ایران» مراجعه شود [۳]. شایان ذکر است در این گزارش با توجه به لزوم سازگاری نتایج برآمده از این گزارش با سایر برآوردها از بخش حقیقی توسط این مرکز و به دلیل عدم محاسبه توالی حساب‌ها توسط مرکز آمار ایران، از حساب‌های ملی بانک مرکزی استفاده شده است.

همچنین لازم به ذکر است در برخی از بخش‌ها از آمار مقدماتی جهت برآورد استفاده می‌شود، لکن تعدیل آمارها با دسترسی به آمارهای قطعی اجتناب ناپذیر است، که این موضوع امری رایج در تهیه حساب‌های ملی فصلی و ماهانه می‌باشد.

۲. تولید ناخالص داخلی

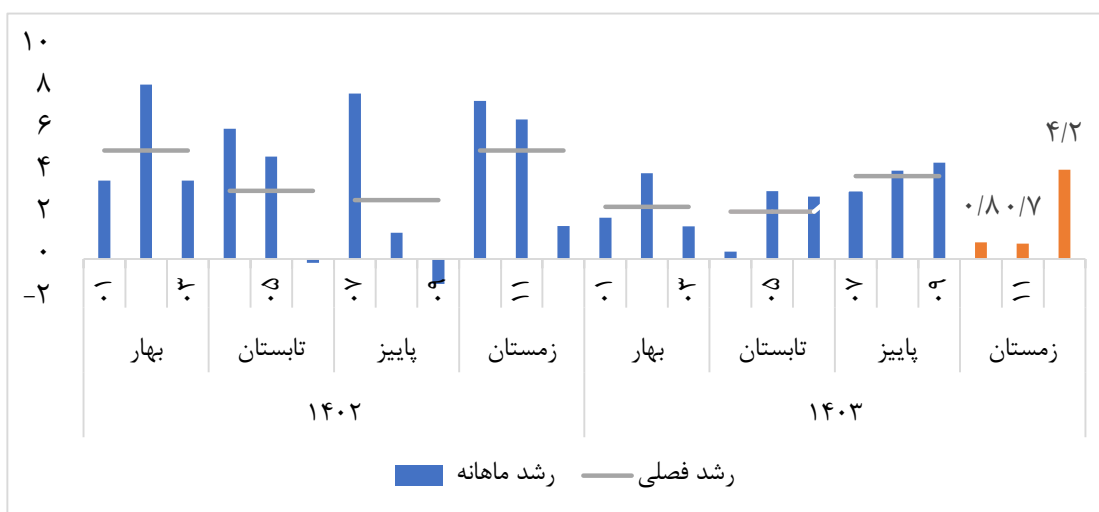
براساس آمار بانک مرکزی تولید ناخالص داخلی کشور در فصل پاییز سال ۱۴۰۳ به میزان ۳/۶ درصد رشد داشته، همچنین رشد اقتصادی بدون نفت ۳/۹ درصد گزارش شده است. [۴]
بر همین اساس، طبق محاسبات مرکز پژوهش‌ها، رشد اقتصادی کشور در اسفند ۱۴۰۳ معادل ۳/۶ درصد و رشد اقتصادی بدون نفت نیز ۴/۲ درصد برآورد می‌شود.

شکل ۱. نمودار رشد تولید ناخالص داخلی ماهانه (۱۴۰۰=۱۰۰)²

مآخذ: داده‌های فصلی تا پاییز ۱۴۰۳ براساس حساب‌های ملی بانک مرکزی- داده‌های ماهانه محاسبات تحقیق.

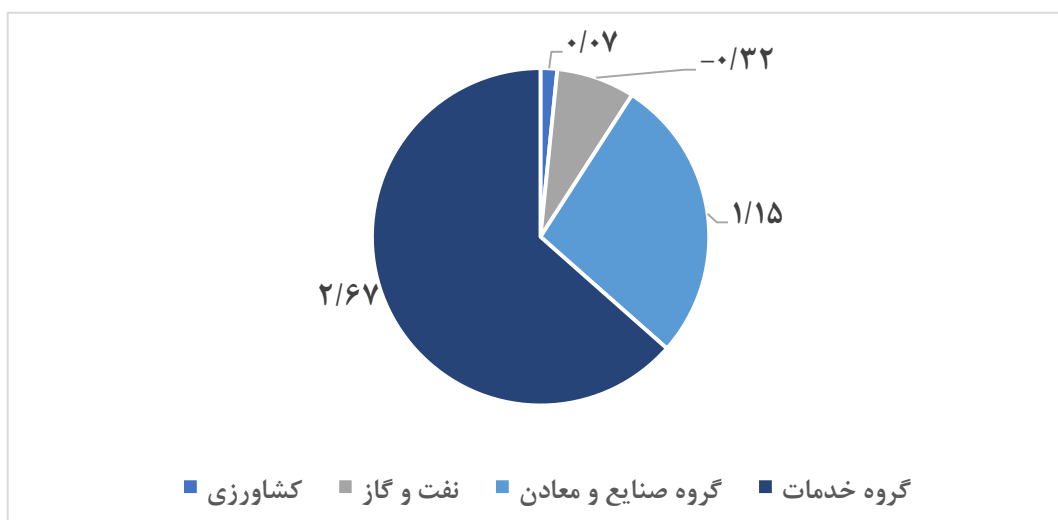
۲. رشد فصلی براساس حساب‌های ملی فصلی بانک مرکزی و رشد ماهانه براساس محاسبات مرکز پژوهش‌های مجلس است.

شکل ۲. نمودار رشد تولید ناخالص داخلی بدون نفت ماهانه (۱۴۰۰=۱۰۰)

مأخذ: همان

همان‌طور که در شکل ۳ نشان داده شده، از نرخ رشد ۳/۶ واحد درصدی در اسفندماه سال ۱۴۰۳ بخش کشاورزی سهمی معادل ۰/۰۷ واحد درصد، بخش نفت و گاز سهمی معادل منفی ۰/۳۲ واحد درصد، گروه صنایع و معادن سهمی معادل ۱/۱۵ واحد درصد و گروه خدمات سهمی معادل ۲/۶۷ واحد درصد را به خود اختصاص داده است.

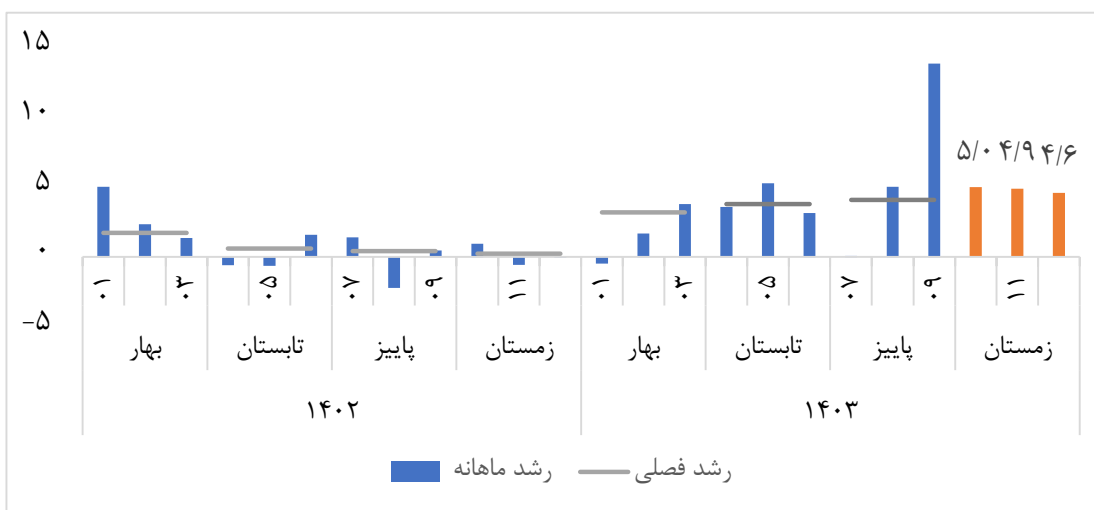

شکل ۳. نمودار سهم بخش‌های اقتصادی از رشد اقتصادی اسفندماه ۱۴۰۳ (۱۴۰۰=۱۰۰)

مأخذ: همان.

۳. بخش کشاورزی

براساس اعلام بانک مرکزی بخش کشاورزی در فصل پاییز سال ۱۴۰۳ رشد ۴/۱ درصدی را ثبت کرده است. نتایج برآوردهای این مرکز نشان می‌دهد در اسفند ۱۴۰۳، ارزش افزوده گروه کشاورزی نسبت به ماه مشابه سال قبل ۴/۶ درصد رشد داشته است. برآوردهای انجام شده در این زمینه با توجه به آمارهای پایه دریافتی از وزارت جهاد کشاورزی حاکی از آن است که در اسفندماه تولید محصولات زراعی، باغی و دامی نسبت به ماه مشابه سال قبل به ترتیب ۷، ۳ و ۳/۸ درصد افزایش یافته است. درمقابل، براساس آمار دریافتی از مرکز ملی اقلیم و مدیریت بحران خشکسالی میزان بارش در اسفندماه ۱۴۰۳ کاهش ۱۴ میلی‌متری داشته است.

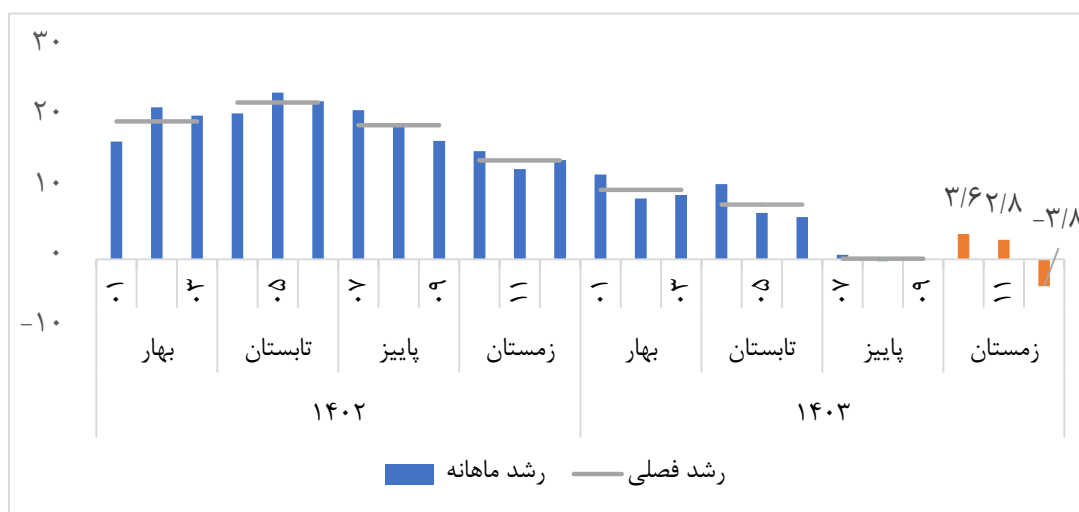

شکل ۴. نمودار رشد ارزش افزوده ماهانه بخش کشاورزی (۱۴۰۰=۱۰۰)

مأخذ: همان.

۴. بخش نفت خام و گاز طبیعی

براساس اعلام بانک مرکزی بخش نفت خام و گاز طبیعی در فصل پاییز سال ۱۴۰۳ رشد ۰/۱ درصدی را ثبت کرده است. نتایج برآوردهای این مرکز نشان می‌دهد ارزش افزوده گروه نفت در اسفند ۱۴۰۳ نسبت به ماه مشابه سال قبل رشد منفی ۳/۸ درصدی داشته است. طبق آخرین آمار اوپک از منابع ثانویه و برآوردهای در دسترس به کمک روش دنتون، تولید نفت ایران در اسفندماه با رشد کمتری نسبت به ماه‌های قبل و ماه مشابه سال قبل روبه‌رو بوده است.

شکل ۵. نمودار رشد ارزش افزوده ماهانه بخش نفت خام و گاز طبیعی (۱۴۰۰=۱۰۰)

مأخذ: همان.

۵. گروه صنایع و معادن

براساس اعلام بانک مرکزی، گروه صنایع و معادن در فصل پاییز سال ۱۴۰۳ رشد ۳/۴ درصدی را ثبت کرده است. این گروه شامل بخش‌های «ساختمان، صنعت، استخراج معدن، تأمین آب، برق و گاز طبیعی» است. نتایج برآوردهای این مرکز نشان می‌دهد گروه صنایع و معادن در اسفند سال ۱۴۰۳ نسبت به ماه مشابه سال قبل رشد ۳/۱ درصدی داشته است که عمدتاً تحت تأثیر افزایش شاخص تولید بخش صنعت و افزایش شاخص فروش نهاده‌های ساختمانی بورسی بوده است. [۵]، [۶]، [۷]

شکل ۶. نمودار رشد ارزش افزوده ماهانه گروه صنایع و معادن (۱۴۰۰=۱۰۰)

مأخذ: همان.

۶. گروه خدمات

براساس اعلام بانک مرکزی گروه خدمات در فصل پاییز سال ۱۴۰۳ رشد ۴/۳ درصدی را ثبت کرده است. نتایج برآوردهای این مرکز نشان می‌دهد ارزش افزوده گروه خدمات در اسفند سال ۱۴۰۳ نسبت به ماه مشابه سال قبل رشد ۵/۱ درصدی را ثبت کرده است. در اسفندماه بخش‌های «عمده‌فروشی و خرده‌فروشی»، «اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی» و «فعالیت‌های مالی و بیمه» رشد مثبتی را نسبت به مدت مشابه سال قبل ثبت کرده‌اند.

شکل ۷. نمودار رشد ارزش افزوده ماهانه بخش خدمات (۱۴۰۰=۱۰۰)

مأخذ: همان.

۷. جمع‌بندی

براساس اعلام بانک مرکزی تولید ناخالص داخلی در فصل پاییز ۱۴۰۳ رشد ۳/۶ درصدی و تولید ناخالص داخلی بدون نفت رشد ۳/۹ درصدی را ثبت کرده است.

به همین ترتیب نتایج برآوردهای مرکز پژوهش‌ها نشان می‌دهد تولید ناخالص داخلی با نفت در اسفند سال ۱۴۰۳ رشد ۳/۶ درصدی و بدون نفت رشد ۴/۲ درصدی داشته‌است. همچنین در اسفند سال ۱۴۰۳، بخش کشاورزی تحت تأثیر افزایش تولید محصولات زراعی و دامی با رشد ۴/۶ درصدی، بخش نفت خام و گاز طبیعی تحت تأثیر کاهش تولید نفت خام با رشد منفی ۳/۸ درصدی، گروه صنایع و معادن تحت تأثیر افزایش شاخص صنایع بورسی در بخش صنعت و معدن و افزایش شاخص فروش نهاده‌های ساختمانی بورسی با رشد ۳/۱ درصدی و گروه خدمات تحت تأثیر رشد مثبت بخش‌های اصلی خود با رشد ۵/۱ درصدی روبه‌رو بوده است.

همچنین بر اساس برآوردهای این مرکز از رشد ماه‌های دی تا اسفند، تولید ناخالص داخلی در فصل زمستان ۱۴۰۳

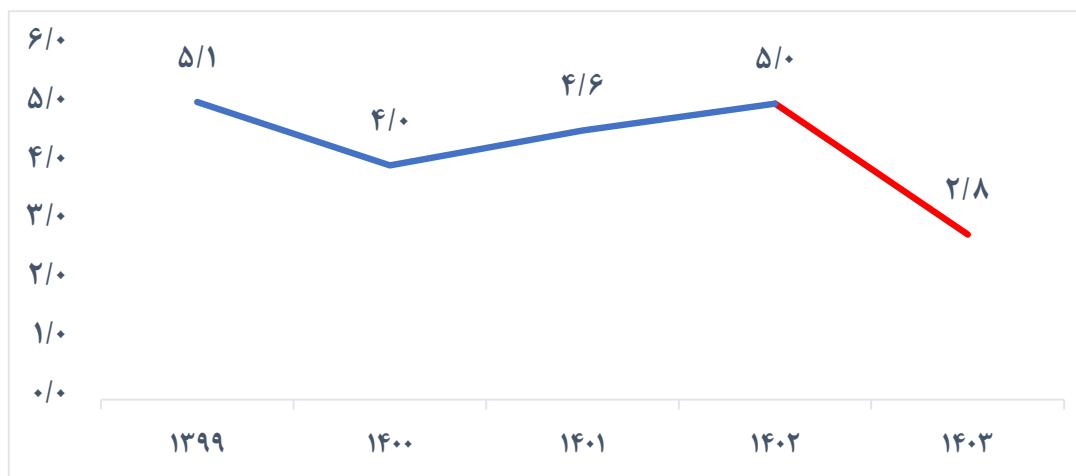
نسبت به زمستان ۱۴۰۲، رشد ۱/۸ درصدی و تولید ناخالص داخلی بدون نفت رشد ۱/۹ درصدی داشته‌است. در این فصل بخش کشاورزی رشد ۴/۸ درصدی، بخش نفت خام و گاز طبیعی رشد ۰/۷ درصدی، گروه صنایع و معادن رشد منفی ۱ درصدی و بخش خدمات رشد ۴ درصدی را ثبت کرده‌اند.

جدول ۲. رشد ارزش افزوده به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی (۱۴۰۰=۱۰۰)

رشد بخش	زمستان ۱۴۰۲	سال ۱۴۰۲	پاییز ۱۴۰۲	دی ۱۴۰۲	بهمن ۱۴۰۲	اسفند ۱۴۰۲	زمستان ۱۴۰۳	سال ۱۴۰۳
گروه کشاورزی	۰/۲	۰/۸	۴/۱	۵	۴/۹	۴/۶	۴/۸	۳/۸
نفت و گاز طبیعی	۱۴/۱	۱۸/۸	۰/۱	۳/۶	۲/۸	-۳/۸	۰/۷	۴/۸
گروه صنایع و معادن	۷/۱	۵/۱	۳/۴	-۲	-۳/۷	۳/۱	-۱	۱/۵
گروه خدمات	۳/۹	۴	۴/۳	۲/۹	۴/۱	۵/۱	۴	۳/۲
تولید ناخالص داخلی	۵/۸	۵	۳/۶	۱	۰/۹	۳/۶	۱/۸	۲/۸
تولید ناخالص داخلی (بدون نفت)	۵/۲	۴	۳/۹	۰/۸	۰/۷	۴/۲	۱/۹	۲/۷

مأخذ: همان.

درنهایت، براساس آمار نهم‌ماهه حساب‌های ملی بانک مرکزی و نتایج فصل زمستان مرکز پژوهش‌ها، تولید ناخالص داخلی سال ۱۴۰۳ در مقایسه با سال ۱۴۰۲ رشد ۲/۸ درصدی و تولید ناخالص داخلی بدون نفت رشد ۲/۷ درصدی داشته‌است. همانگونه که در شکل ۸ مشاهده می‌شود این رشد نسبت به رشد محقق شده طی سال‌های ۱۳۹۹ تا ۱۴۰۲ (متوسط ۴/۷ درصد) به میزان محسوسی (حدود ۲ واحد درصد) کمتر است.

شکل ۸. نمودار رشد تولید ناخالص داخلی سالانه (۱۴۰۰=۱۰۰)

مأخذ: همان.

۸. پیوست

جهت مقایسه رشد اقتصادی براساس سال پایه ۱۳۹۵ و ۱۴۰۰، ابتدا وزن زیربخش‌های اقتصادی را از کل تولید ناخالص داخلی حساب کرده و سپس در رشد اعلامی بانک مرکزی برای فصول بهار، تابستان و پاییز ضرب می‌شود. همانطور که در جدول نشان داده شده است اختلاف رشد در فصول سال ۱۴۰۳ با سال پایه‌های ۱۳۹۵ و ۱۴۰۰ بسیار ناچیز بوده است.

جدول ۱ پیوست. مقایسه رشد فصلی با سال پایه مختلف

سال پایه / فصل	بهار ۱۴۰۳	تابستان ۱۴۰۳	پاییز ۱۴۰۳
۱۳۹۵=۱۰۰	۳.۲	۲.۹	۳.۷
۱۴۰۰=۱۰۰	۳.۱	۲.۷	۳.۶

مأخذ: همان.

منابع و مأخذ

- [۱] عبداللهی و همکاران، "تحلیل تحولات و چشم انداز اقتصاد ایران در آستانه تدوین بودجه ۱۴۰۴" مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، شماره مسلسل ۲۰۱۴۶.
- [۲] ناظمی عالیه، آذربایجانی علیرضا، "پایش بخش حقیقی اقتصاد ایران: برآورد تولید ناخالص داخلی ماهانه، (بهمن‌ماه ۱۴۰۳)". مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، شماره مسلسل ۲۰۵۵۶.
- [۳] ناظمی، عالیه؛ آذربایجانی، علیرضا؛ والی‌زاده، ابوالحسن، "چارچوبی برای کنون‌بینی (Nowcasting) بخش حقیقی اقتصاد ایران"، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، شماره مسلسل ۱۹۸۹۰.
- [۴] ب. م. ج. ا. ایران، "گزارش تحولات بخش واقعی اقتصاد ایران - نهم‌ماه سال ۱۴۰۳".
- [۵] ناظمی، عالیه؛ آذربایجانی، علیرضا، "پایش بخش حقیقی اقتصاد ایران در دی‌ماه سال ۱۴۰۳، بخش صنعت و معدن"، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، شماره مسلسل ۲۰۴۵۹.
- [۶] ناظمی، عالیه؛ آذربایجانی، علیرضا، "پایش بخش حقیقی اقتصاد ایران، در بهمن‌ماه ۱۴۰۳، بخش صنعت و معدن" مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، شماره مسلسل ۲۰۵۲۴.
- [۷] ناظمی، عالیه و آذربایجانی، علیرضا، "پایش بخش حقیقی اقتصاد ایران در اسفندماه سال ۱۴۰۳، بخش صنعت و معدن"، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، شماره مسلسل ۲۰۶۱۰.

گزیده سیاستی

طبق محاسبات مرکز پژوهش‌ها، رشد اقتصادی کشور در اسفندماه سال ۱۴۰۳ معادل ۳/۶ درصد و رشد اقتصادی بدون نفت نیز ۴/۲ درصد برآورد می‌شود.

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

تهران، خیابان پاسداران، روبروی پارک نیاوران (ضلع جنوبی، پلاک ۸۰۲)

تلفن: ۷۵۱۸۳۰۰۰ صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۵۸۵۵ پست الکترونیک: mrc@majles.ir

وبسایت: rc.majles.ir